

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIX. De monasterijs S. Bartholomæi Fesulano, & S. Petri de Pado
Cremonæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

ad p[ro]hibenda p[ro]hibita, ut infra dicitur: laborum, seu p[ro]prietatem vestram nullas rapinam, seu furtum facere, nec apponere sanguinem fundere, hominem tenere in carcere, vel interfectum suum violentiam addeat exercere, nec alia omnes libertates, immunitates et p[ro]tectoria p[ro]p[ri]a non libertates, & exemptiones secularium exaltationum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus, etiam rationabiliter rebus indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & presentis scripti privilegio confirmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibilibet vexationibus fatigare: sed omnia integra conservare eorum, pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, sibi omnimodo presertura. Saluatis tamen apostolica auctoritate, & Diocesani Episcopi rationabili iustitia, & in predictis decerni moderatione Canonis generalis. Si quaregitur in futurum Ecclesiasticis secularibus personis hanc nostram Constitutionem paginam suam per se, aut eam temere venire tentauerit, se noverit incursurum excommunicationis, et interdicti, nisi prius se reconciliauerit, et satisfactionem suam congrua sententia iudicis, et nonque se diuino iudicio de perpetrata iniquitate cognoscatur, & a sacrosancto corpore, ac sanguine Domini Redemptoris nostri Iesu Christi excommunicatus sit, et in extremis excommunicationis districta ultionis sententia sit. Cunctis autem eidem loco sua iura seruauerit, seque Domini nostri Iesu Christi, quatenus & hic in eodem bona altissimi percipiant, & apud districtum iudicem pro omni aeterno pacis inueniant. Amen. Datum in ciuitate Romane sub sigillo sancti Petri & Pauli in hac forma. Pontificatus nostri anno 1267. Pontificatus vero D. Clementis Papae IV. anno 3.

CAPVT DECIMVM NONVM.

De monasterijs S. Bartholomaei Felulano, & S. Petri de Pado Cremonae per eosdem canonicos Frigidianos reformatis.

ANNO 1437. Generale Capitulum Rauennae Reclor Generalis R. P. D. Nicolaus Bononiensis, Visitatores D. Sanctus Bononiensis, D. Simon Mediolanensis, & D. Benedictus Placentinus. hoc anno Eugenius IV. indultis nostrae congregationi, ne nostri canonici ad processiones triduanas cogi possent. Vnde privilegium in libro Indultorum nostrae congregationis fol. 306.

Anno 1438. Capitulum Generale Venetijs in

monasterio D. Clementis. Reclor Generalis D. Orolius Mediolan. Visitatores iidem, qui fuerant anno proxime superiori. Hoc anno Nicolaus Picininus cum milite Ducis Mediolanensis Romandiolam inuadit, Portuense monasterium occupat, canonicos omnes fugat, & quarto post mense bonis omnibus expoliatum deserit, quare ne malum capitis in membra deriuaret, nostris supplicantibus, Eugenius IV. Prioratus Conuentuales S. Mariae Charitatis, & S. Bartholomaei Mantuanum, ab eodem Portuensi cenobio coniungit, datis literis Apostolicis idibus Angulsi. Eodem anno idem Eugenius Generale Concilium Ferrariae cogit, quod sequenti anno Florentiam transferretur.

Anno 1439. Generale Capitulum Ferrariae. Reclor Generalis R. P. D. Nicolaus Bononiensis. Visitatores D. Simon Mediolanensis, & D. Paulus Veronensis, & D. Aurelius Placentinus. In actis huius Capituli sic scriptum inuenitur: Postea vero die Martii 12. supra scripti mensis deliberatum est per Patres ac fratres in capitulo Generali consistentes, quod monasterium S. Iohannis in Laterano de Roma nobis oblatum per summum Pontificem Dominum Eugenium Papam IV. possit, & debeat acceptari. Immo acceptetur per nos ex obedientia: quoniam constat nobis hanc esse voluntatem, sicut reculerunt nobis D. Benedictus de Placentia, & D. Baptista de Luca missi ad prefatum summum Pontificem, cum redissent ab eo ad Capitulum, & intra. D. Benedictus de Placentia electus est Prior S. Iohannis in Laterano. Hoc anno Eugenius generale Synodum Ferrariae cecepit, ob epidemiam in partibus Ferrariensium debachantem, Florentiam transferret, ubi cum moraretur, ut erat vir sanctissimus, & regularis institutionis reparator zelantissimus multa virorum, & mulierum cenobia fore ad desolationem relaxata restituit, vel ex religiosis eorundem ordinum, vel ex alijs ordinib. D. Antonino teste in Historia tit. 22. cap. 10. §. 8. ac inter caetera monasterium S. Bartholomaei Felulanum Ordinis S. Benedicti satis nobile, sed partim Praelatorum incuria, partim ob alios similes euentus non solum conuerti monachorum penitus desitutum: sed aere alieno praegratum adeo, ut nulla spes esset amplius illud à creditoribus redimendi, nedum per monachos dicti Ordinis reformandi. quod animaduertens dictus Pontifex, ex proprio illius Abbate consentiente, nostris reformandum commisit, reueruata ipsi Abbati pro illius victu annua pensione florenorum octoginta, cum titulo Abbatiali quae patent ex literis vnionis eodem anno datis, quarum hic est tenor:

Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Ad Ecclesiarum, & monasteriorum omnium statum salubriter, & prosperè dirigendam paternae sollicitudine vigilantes, eorum profectibus libenter intendimus, & ut illa ex eis, quae deformationis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

opprobrio subiacere noſcuntur, debite reſormationi be-
nefici gaudent, gratiaque in ipſi Deo plantaria ſurro-
gentur, opere & operam, quantum cum Deo poſſimus,
impedimus efficeſ. Dadum ſiquidem nobis innotuit,
prout etiam hodie innotuit, quod monaſterium S. Bar-
tholomaei Ordinis S. Benedicte in Feſulana Diocēſi, quod
inter alia illarum partium monaſteria ſatis notabile re-
putatur, cauſantibus illius Praſatorum incuria, & ne-
gligentia, ſeu potius malo regimine, & alijs diuerſis ſi-
niſtris euentibus, per multa tempora non ſolum regula-
ri obſeruantia, ac conuentu caruit, ſed etiam in diuino-
rum celebratione, & alias in ſpiritualibus, & tempo-
ralibus multiplicia ſuſtinuit, prout etiam hodie in Re-
ligionis opprobrium, ac plurimorum pernicioſum exem-
plum ſuſtinere dignoſcitur deſectus, damna pariter, &
detrimenta. Quod quoque etiam dilectus filius Hugo praſa-
ti monaſterij Abbas propter carentiam monaſtorum,
& alia ſiniſtra huiusmodi, ac etiam ex eo, quod ſicut ip-
ſe Abbas aſſerit, praſatum monaſterium iam dudum
dilecto filio Aſtorio Nicolai Gerardini girani, cuius Floren-
tino in pluribus, & diuerſis pecuniarum ſummis oblig-
atum remanſit, & remanet, commode, prout verifimili-
ter praſamitur, circa debitam ipſius monaſterij reſor-
mationem intendere, & de ſummis praediti integram
praſato Aſtorio ſatiſfactionem impendere non poteſt,
propter qua dictam monaſterium, niſi ei de opportuno
ſuper hoc provideatur remedio, ad maiorem ſuccedente
tempore deſolationem deueniet, & iacturam. Nos igitur
deſormationem monaſterij huiusmodi, de qua non
modicam ſuſcipimus diſſidentiam, vltremo ſoſſerri non
valentes, & aliae prout ex debito tenemus ſummis Pon-
tificiſtatis officij nobis ex alto commiſſis, illius indemnita-
ti, ac ſtatu, quantum cum Deo poſſimus, ſalubriter pro-
uidere volentes, nec non ſperantes, quod dilecti filij ca-
nonici de congregatione B. Mariae de Friſonaria, Ordinis
S. Auguſtini, qui ſub illius regulari obſeruantia degen-
tes in varijs habitibus multiplicauerunt, prout in dies multi-
plicant, virtutem meritis, praſatum monaſterium in
eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, ad laudem, &
gloriam altiſſimi, ac Religionis augmentum multipli-
citer reformare, pluresque ex eis in illo conuentualiter
ſub huiusmodi obſeruantia die, ac nocte diuina conti-
nuando officia, permanere, quodque ex eorum vita lau-
dabili, & operibus fruſtuoſis multum partem carendum
fideles plures ſuarum animarum conſolationes, & gau-
dia ſentire debeant, ex praemiſſis, & alijs nobis nota
rationabilibus cauſis monaſterium praeditum, cui cura
imminet animarum, cum S. Saluatoris Vallis ſigne, nec
non eiusdem S. Saluatoris extra muros Praten. dicti
Ordinis, Florentienſis Diocēſis Prioratibus, ſive Eccleſiis,
etiam ſi membra ſeu manutia, aut de menſa praſati
monaſterij, vel ab illo dependentia, ſeu curata, aut ha-
bitu conuentuales exiſtant, quarum quidem monaſte-
riorum, ac Prioratuum, ſeu Eccleſiarum fruſtus, redditus,
& prouentus ducentorum, & quinquaginta flo-
renorum auri de Camera ſecundum communem aſti-
mationem, vt accepimus, non excedunt, cum eorum, &
cuiuslibet ipſorum terris, proſcriptionibus, bonis, cenſu-
bus, iuribus, & pertinentiis omnibus, & ſingulis, cano-

17 Ma
naſt.

nici praſentibus, & futuris congregatum huiusmo-
di, per eos, per Priorem, ac iuxta eorum ritum, more,
conſuetudines, & ſtatuta, nec non Apoſtolice ſedi con-
ceſſas literas, & priuilegia tenendum, regendum, & etiam
gubernandum, de Apoſtolice praſentium plenitudine,
ipſius etiam Hugonis Abbatis ad hoc expreſſo accedente
conſenſu, de quo nobis etiam per cedulam ſua propria
manu ſcriptam plena fides facta exiit, tenore praſen-
tium perpetuo concedimus, donamus, applicamus, in-
corporamus, & appropriamus: ac ex nunc in praſentibus &
Prioratibus praediti S. Benedicte praſum ſupradictum,
& extingimus, nec non S. Auguſtini Ordinem huius-
modi plenarie inſtituimus, ac etiam omnes, & ſingulos
lites, & cauſas inter Abbatem praeditum, & alios
filios Stephanum de Prato preſbyterum, & Mi-
chaelem de Arrigheto clericum dicti Villimoſi Dio-
ceſis, & quoſcumque alios tam conuendim, quam di-
ſſim in Romana Curia, ſeu extra eam, etiam ex cauſis,
ſiue ſub noſtra, coram quibſcumque iudicibus ſuper
Prioratibus, & Eccleſiis praſatis, vel eorum alios ſu-
ſpendentes, harum ſerie ad nos aduocantes, & pau-
tus extinguntur: nec non lites, ac quaſcumque res,
vel alios quoſcumque litem, & cauſarum, ac Pri-
oratum ſeu Eccleſiarum huiusmodi, & eorum alios in
praſati Abbatis manibus, ſeu alias eorum tam in publi-
cis, & ſiue dignis reſtitibus ſimul, vel ſocietate in dicta
Curia, ſeu extra eam, ſponte, vel ſuſceptis ſatis ſatis ſi-
gnatione, aut caſiones aduocantes, omnes, & ſingulos
Stephano, & Michaeli praeditis, vel quibſcumque
cuiſcumque dignitate, ſtatu, primu, vel condi-
tionis exiſtant, tam per nos, ſeu auctoritate literarum
noſtrarum, quam per dictum Abbatem, vel alios quoſ-
cumque de Prioratibus, ſeu Eccleſiis ſupradictis, ac ter-
rum aliquos etiam habitus ſatis ſatis ſatis ſatis,
proſiſtentes, de plenitudine potestatis huiusmodi ſatis-
ſamur, in ritibus, & annuſamur, ac pro nobis, &
in ſectis haberi decernimus: ac quomodo ex tunc de-
ſiſi Prioratibus, ſive Eccleſiis, & eorum iuribus, ſi
qua in illis habeant, ex nunc reſeruitur, ſiue
Abbati, Stephano, Michaeli, & alijs perſonis praſatis
ſuper huiusmodi Prioratibus, ſive Eccleſiis perpetuum
ſilentium imponendo: ita quod licet ex nunc congre-
gationi canonicorum huiusmodi per ſe, vel alium, ſi
alios corporalem poſſeſſionem monaſterij, Prioratum,
ſeu Eccleſiarum, & aliorum conceſſum praeditum
auctoritate propria liberi apprehendere, & perſeuerare,
ac huiusmodi eorum fruſtus, redditus, & Pri-
oratum praeditum uſus, & viſitatem conseruare, & con-
ſeruare, Diocēſani loci, & cuiuscumque aliorum ſuper hoc
licentia minime requiſita &c. Datum Florentiae anno
noſtri anno 9.

CVi Abbatia ſi reformata iſde Pontifice no-
no 1442. D. Antonino reſeruitur monaſterio
S. Mariae ad Nives, eiſdem montibus, quod mi-
nus honorēdē viuerent, vniuerſi, quod nunc etiam
poſſidet. Poſtea magnus Coſmatus comedi-

com Eccleſia, quae nunc ſunt, & fundamentis ex-
crauit, & perfecti, in quo opere plus ſexaginta
milla nummorum aureorum expendit, excepta
Bibliotheca omnium generis librorum reſeruitur
maiorum octo millibus aureorum illi ſtetur ex qua
liber D. Auguſtini de Geſtis contra Pelagium ac-
cepit, qui typis editi nuper prodierunt. Templi
ſtatum, & ſubſtancia, quae Chorom dicimus, per
ſtatum poſt Coſmi obitum Laurentio Medico,
et Mathias Boſſius epifc. 87. ad Laurentium re-
ſeruitur.

In Eccleſia D. Bartholomaei Feſulana Ioannes
Mediceus Laurentij filius, qui poſtea fuit ſum-
mus Pontifex Leo X. nuncupatus, in ſigna Car-
dinalium i. Mathieo Boſſo loci Praefule recepit,
reſeruitur Mathieo teſte in epiftoſa nuncupatoria
ſtatum librorum ad eundem Ioannem Medi-
ceum, necnon in alia epiftoſa 110. ad Archian-
gelum Vicentinum. Conduunt autem in dicta
Eccleſia ingens Reliquia Sanctorum, videlicet
in Ara maxima, quam opere infecto ex varijs
ſtatibus lapidibus recens faciendam curauit R.
D. Marcus Antonius Manettus & Maſſa Cor-
netiſi loci Abbas, corpora Sanctorum Donati Sco-
ti & epifcopi Feſolani, Julij Martyris, & aliorum
epifcopi Martyrum, quorum nomina excide-
rentia Sacello S. Romuli primi Epifcopi Feſu-
lani, & Martyris i. Petro Apoſtolo deſignati,
quod ſolum ſuperſeſt ex vetuſta Eccleſia, conditū
eſt corpus iulianum B. Romuli, eſt vetus illius
Eccleſia tradito, quam teſtantur verſus anti-
quiſſimi ſupra Sacelli iannam exciſi. Seruatur in
eodem Sacello Saluatoris noſtri Crucifixi imago
venerabiliſſima in maxima veneratione ſemper ha-
bita, nec non etiam puteus ſanguine ſanctorum
Martyrum plenus, quem cum S. Romulo, & poſt
illius mortuum in confeſſione verae fidei fide-
ritate. Legitur autem in antiquis illius Eccleſiae
monumentis, tempore magni Coſmi ſublato
habenda ea putei claudendum per R.P.D. Timo-
theum Vaconenſem, qui poſtea fuit Archiepiſ-
copus Ragulinus, & ab ipſo magno Coſmo chi-
rurgico per ſilium in puteum demiffam: ac re-
uerenti ſanguine maſtactam retractam: caelumq;
tunc momento nubibus tectum, ceptaq; mi-
ſerabile ſigura, & audiri tonitru horribilia, ſtatim
que oborchecam in puteum proiectam, & os pu-
teum clauſum, & obſignatum, nec ultra reſeruat
vique ad tempora Leonis X. qui cum per agrum
Florentinum tranſiret, nec civitatem ingredi
vultus ad Abbatiam Feſulanam diuerſiſſes, pu-
tem ſimiliter tinctam recenti ſanguine retraxit,
quod terrae, annulum in puteum proiecit, &
nec poteſt obſerui praecipit, nec amplius vique in
habendum diem fuit reſeruat.

Abbatia Feſulana tres habet Prioratus ſibi
ſubſeruit, & annexos videlicet S. Saluatoris Val-
lis Aguae in Diocēſi Florentina, S. Saluatoris pro-

cum Ecclesia, quae nunc sunt, à fundamentis ex-
cavit, & perierit, in quo opere plus sexaginta
millia nummorum aureorum expendit, excepta
Biblicis omnis generis librorum referentibus,
quae octo millibus aureorum illi stetit: ex qua
libri D. Augustini de Gestis contra Pelagium ac-
cepti, qui typis editi nuper prodierunt. Templi
fronem, & subcella, quae Chorum dicimus, per-
ficiante post Cosmi obitum Laurentio Mediceo,
& Mathaeo Bossio episc. 87. ad Laurentium tes-
tatur.

In Ecclesia D. Bartholomei Fesulana Ioannes
Mediceus Laurentij filius, qui postea fuit sum-
mus Pontifex Leo X. nuncupatus, insignia Car-
dinalis à Mathaeo Bossio loci Praefule recepit,
eodem Mathaeo teste in epistola nuncupatoria
librorum ad eundem Ioannem Medi-
ceum, necnon in alia epistola 110. ad Archân-
gelum Vicentinum. Conduntur autem in dicta
Ecclesia insignes Reliquiae Sanctorum, videlicet
in Ara maxima, quam opere infecto ex varijs
periosis lapidibus recens faciendam curavit R.
P. D. Marcus Antonius Manettus à Massa Cor-
natae loci Abbas, corpora Sanctorum Donati Sco-
ti Episcopi Fesularum, Julij Martyris, & aliorum
quorundam Martyrum, quorum nomina excide-
rent. In Sacello S. Romuli primi Episcopi Fesu-
lani, & Martyris à Petro Apostolo designati,
quod solum superest ex vetusta Ecclesia, conditum
esse corpus eiusdem S. Romuli, est vetus illius
Ecclesiae traditio, quam testantur versus anti-
quissimi supra Sacellum tamam excisi. Servatur in
eodem Sacello Saluatoris nostri Crucifixi imago
vetustissima in maxima veneratione semper ha-
bita, nec non etiam puteus sanguine sanctorum
Martyrum plenus, quem cum S. Romulo, & post
illius martyrium in confessione veræ fidei fude-
rit. Legitur autem in antiquis illius Ecclesiae
monimentis. tempore magni Cosmi sublatum
lapidem ex putei claudente per R. P. D. Timo-
theum Veronensem, qui postea fuit Archiepis-
copus Ragusinus, & ab ipso magno Cosmo chi-
rotocam per solum in puteum demissam: ac re-
centi sanguine madefactam retractam: caelumq;
totum momento nubibus tectum, exceptaq; mi-
care fulgura, & audiri tonitrua horribilia, statim-
que chirothecam in puteum proiectam, & os pu-
tei clausum, & obsignatum, nec ultra referatum
visque ad tempora Leonis X. qui cum per agrum
Florentinum transiens, nec civitatem ingredi
valens, ad Abbatiam Fesulanam diuertisset, pu-
teum aperiri iussit, ac in eum annulo demisso, il-
lum similiter tinctum recenti sanguine retractit:
quod cernens, annulum in puteum proiecit, &
ex putei obstrui precepit, nec amplius visque in
hodiernum diem fuit referatum.

Abbatia Fesulana tres habet Prioratus sibi
subiectos, & annexos videlicet S. Saluatoris Val-
is Aguar in Diocesi Florêtina, S. Saluatoris pro-

priè muros Pratenfes in Episcopatu Pistorienti, &
S. Petri de Soporio, cum subiecta sibi Ecclesia S.
Luciae in Plebanatu sanctorum Hyppoliti, &
Cassiani de Laterina Diocesis Aretinae, quem
Prioratus instantibus civibus Aretinis nostrae
congregationi donavit Iulius II. anno 1507. ad
effectum erigendi in ea civitate collegium cano-
nicorum nostri Ordinis, quod quia non fuit ere-
ctum, dictus Prioratus monasterio Fesulano per
nostros fuit vnitus. Habet autem annexam cur-
ram animarum. Ex monasterio Fesulano pro-
dierunt D. Franciscus de Saluatatis, qui fuit vir
ineculpatissimus, & disciplinae canonicae strenuis-
simus amulator, & Abbas dicti monasterij. D.
Augustinus de Strozzi, qui fuit vir magni consi-
lij, & nobilitatem generis virtute superavit, Ab-
batiam Fesulanam dignissime rexit, postea Hip-
ponensis Episcopus designatus, vt ex monu-
mentis illustriſſimae familiae Strozziæ manuscri-
ptis accipi: licet de Episcopatu apud nostros
Lateranenses nulla mentio, quod viderim, ha-
beat.

Odem anno 1439. datum est nobis Abba-
tiale cenobium S. Petri de Pado Cremonae,
inter omnia dictae civitatis monasteria, tum anti-
quitate, tum Reliquijs Sanctorum & Priuilegijs
Pontificum, & aliorum Principum praecipuum.
nam de illius antiquitate supra quingentos, &
forſan sexcentos annos constat priuilegio Ale-
xandri II. Abbati monasterij sanctorum Petri, &
Pauli concessio, anno sui Pontificatus 10. in quo
narrantur illius fundatores, videlicet Ardingus
filius Abbilonis, cuius Cremonensis, & Edina il-
lius vxor, qui statuerunt, vt monasterium cum
omnibus ad illud pertinentibus sub B. Petri, &
Ecclesiae Romanae tutela, & defensione consisteret
in perpetuum, vt infra dicitur. Illud mona-
sterium, in quo disciplina monastica per aliquot
secula magna cum laude floruerat, tandem ob si-
nistros euentus, & propter bella diuturna, quae
multas Insularum civitates attriuerunt, ad eam
calamitatem venerat, vt vnus in eo monachus,
& Abbas nomine Christophorus resideret, qui
videns, se non posse, ob reddituum tenuitatem,
praedia creditoribus hypothecata redimere, &
cenobij fabricas labentes reparare, ac illius re-
formationi intendere, accessit D. Thoma Cre-
monensi, qui fuerat Rector Generalis nostrae
congregationis, & D. Lamphranco Cremonen-
si, qui erat apud nostros vir magni nominis, &
authoritatis, mentis suae arcana illis patefecit,
optare se, monasterium cum subiectis Priorati-
bus, & omnibus illius bonis nostrae congrega-
tioni concedere, si annuam pensionem floren-
tium quinquaginta, illius vita durante, persolue-
rent, & debita, quibus monasterium creditori-
bus fuerat oppignoratum. Qui illius volunta-
te perspecta, negotioque in Generalibus Co-
mitijs tractato, & habito consensu ab eodem

III.
18. Me
uaf.

Generali Capitulo, eius vice, ac nomine in dicta vnionem sub predictis conditionibus consenserunt. obtentaque littera Apostolica ab Eugenio IV. quibus ipsam vnionem admittit, probauit, & ita confirmauit:

Eugenius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam: Sedis apostolica providentia circumspicientia ad ea libenter intendit, per qua Ecclesia, & monasteria omnia praesertim ad Romanam Ecclesiam nullo medio spectantia, desolationis opprobrio subiecta debita reformationis beneficio gaudeant, ac sublati ab eis sinistri quibuslibet, grata in illis Deo plantaria subrogentur, nec non eorum Praelatis, ne ob sacile atum carentiam incommoda patiantur, de subuentiois auxilio prouideri opportuno. Sane pro parte dilectorum filiorum vniuersitatis canonicorum de congregatione B. Mariae de Frisonaria, ac Christophori Abbatis monasterij sancti Petri de Pado Cremonae eidem Ecclesiae immediate subiecti S. Augustini, & sancti Benedicti Ordinum nobis nuper exhibita petito continebat, quod monasterium praedictum causantibus guerris, & alijs sinistris euentibus, a pluribus annis citra non solum monachis, ac in suis structuris, & aedificijs desolatam, & diuino cultu diuinitum fore dignoscitur: sed etiam illius possessiones, & bona mobilia, pro eorum maiori parte, alijs pignori dati a reperirentur: quodque dictus Abbas prouide considerans, quod ex ipsius monasterij facultatibus, propter eorum exiguitatem, possessiones, & bona alienata recuperare, & sicut congrueret, & deceret, circa reparationem, ac reformationem huiusmodi intendere non potest: ac sperans, quod propter vitam laudabilem, & opera fructuosa canonicorum congregationis huiusmodi, qui a multis annis citra sub regulari obseruantia degentes varijs, & diuersis multiplicarent virtutum meritis, necnon medijs suffragijs Christi fidelium, ad ipsos canonicos singularem deuotionem gerentium, recuperatio possessionum, & bonorum, reparatioque aedificiorum, nec non reformatio monasterij huiusmodi commodè fieri, ipsamque monasterium pluram in spiritualibus, & temporalibus incrementa suscipere debeat, & ex praesensu, & alijs pluribus rationabilibus causis, ad id animum auctum moueritibus, praesatum monasterium, cui praesens dignoscitur, vniuersitati canonicorum huiusmodi, cum reformatione, & pactu alijs, & conditionibus inferius annotatis, per sedem Apostolicam perpetuo concedi, & appropriare desiderat. Nos igitur desiderium Abbatis huiusmodi plurimum in Domino commendantes, & alias de desolatione monasterij, ac vita laudabili, & operibus canonicorum huiusmodi certam notitiam habentes: nec non praedicti monasterij statum, prout ex debito Pontificatus tenemur officij, cui disponente Domino praesidemus, prouideri valentes, ipsorum Abbatis, & vniuersitatis canonicorum in hac parte supplicationibus inclinatis, monasterium praedictum, cui cura imminet animarum, cuiusq; modernis temporibus octuaginta cum Ecclesiae, membrum, possessionibus, bonis, ac alijs iuribus, & pertinentijs suis omnibus vniuersitati, & congregationi canonicorum huiusmodi praesentium, & futurorum

per eos alias iuxta eorum ritus, mores, consuetudines & statuta, ac eis concessa privilegia tenendum, regendum, ac etiam gubernandum, quibus libere ad hoc expresso accedente consensu, perpetuo concedimus, donamus, applicamus, & appropriamus, nec non Praedictae Ecclesiae sancti Saluatoris Cremonae, infra curiam Paroeciae metas, ut ipsi canonici asserunt, quidem cum Patrochiali Ecclesiae sancti Pauli etiam Cremonae, quae membrum dicti monasterij existit, omnia solummodo auri de Camera fructus, redditus, & proventus, secundum communem estimationem valore annuum non excedunt, monasterio praedicto perpetuo vnionem, annuimus & incorporamus. Ita quod licet ex nunc congregationi canonicorum huiusmodi per se vel aliam, seu alios corporalem possessionem monasterij, Ecclesiarum, bonorum, membrorum, iuriumque & pertinentiarum praedictarum autoritate propria libere apprehendere, ipsi quoque monasterium etiam dicti Abbatis in huncmodi agente, iuxta ritus, mores, consuetudines, statuta, & privilegia praedicta, & per annualem Priorem regere, & gubernare, ac bona administrare, fructusque reddere, & proventus huiusmodi in eorum, & dicti monasterij vsus, & vtilitatem conuertere, & exponere. Dictis locis, & cuiuscunque alterius super hoc locum minime requisita, & nihilominus super fructibus redditibus, & proventibus huiusmodi monasterij possessionem annuam quinquaginta florenorum sumam praedicti Abbati, quoad vixerit, aut donec Abbas eorum monasterij fuerit, vel Procuratoris sui legitime per congregationem canonicorum eorumdem, quorum alid, & alia infra scripta etiam expresso accedente assensu, praesolendum, ac quandam possessionem dictam, vel dicitur in loco Lecha di Stephani nuncupati Cremonensis Diocesis, nec non medietatem vniuersitatis terrae trium iugerum mensura illarum partium, in clausura Cremonensibus consistentes, ad dictum monasterium iam spectantes, per praesatum Abbatem ad huiusmodi vitam suam libere tenenda, regenda, gubernanda, possidenda, & vsu fructuanda eidem Abbati, ita quod licet post eius obitum, seu quando praesatus Abbas ipsam monasterij esse desierit, ad monasterium, & congregationem huiusmodi libere reuertantur, autoritate praedicta referuamus, constituimus, ac etiam assignamus & c. Datum Florentiae anno incarnationis Dominicae 1439. Octauo calendae Iulij, Pontificatus nostri anno nono.

Rebus vero in hunc modum compositis, in te omnia ceperunt canonici bona monasterij oppignorata communibus totius congregationis contributionibus redimere, & perdidit, quae ferè omnia inculta manebant, ad culturam redigere, praesertim quae ad Ecclesiam Paroecialem S. Martini, nunc S. Mariae Nouae, loci Aquiloniae nuncupati, spectant, ex quibus tempore vnionis tredecim tantum Ducati per singulos annos percipiebantur, sed monasterio redoluit breui tempore diligentia, & labore frateris Andree de Burgo sancti Domini Conuersi taliter melior-

redecorato, vt pro tredecim ducatis trecentis singulis annos caperent hic namque fidelis, & praedicti ad loci regimen delegatus, domos ex cidit, agrus ad culturam redigit, domos curauit, colonos conduxit. quem alij pro curati locum auerunt adeo, vt nunc pro ducatum ducentis quatuor millia ex illius reditu annuatim capiamus, additis pulcherrimis in formam monasterij redactis, & praedicti propter frequentes armatorum, & praedicti curaciones, menibus fossis, & Euripibus

Monasterium quoque vetustum dirutum, prout quod nunc extat, a nostris totum extirpatum, & comeniens canonicorum numerum non excolimus, qui die, nocteque diuini laudum implentes, & optima conuersionis odorem sentientes, ciuium quoslos, & animos in se conuertunt: vnde plures primae nobilitatis aduocatos in canonicorum nostrae congregationis habitum sumere voluerunt, qui sanctitate, & oratione congregationem nostram plurimum decorauerunt. sed & priori Ecclesia diruta, nunc ante pulchritudinis auro, & picturis exquisitis ornata creuerunt, qua terrae motu diruta, quae nunc cernitur, longe pulchriorem, & augustiorem restituerunt, in qua nihil non aurum, & electi Sanctorum imaginibus teclum, & cetera inueniuntur: vt inter primas illius Praeuidae facta des merito ab omnibus habeatur. In quibus locis Sanctorum Reliquiae cum summa veneratione seruantur, videlicet corpus B. Mariae Aegyptiacae, cum capite B. Zosimi Abbatis, qui sacratissimo Dominici corporis Viatico in vitam manuit, proutquam de corporis ergastulo commigraret. Capita S. Felicitatis martyris, & septem illius filiorum, & martyrum, quorum die 10. Iulij festum agitur, cum alijs multis in Sacello D. Mariae Aegyptiacae nuncupato repositae.

Itaque mundi Saluator apud Marcum totum, & cetera, aut fratrem, aut matrem, aut filios, aut agros propter nos, & propter Evangelium, qui non accipiet cruciatum tantum nunc in tempore hoc domos, & cetera, & fratres, aut patrem, aut matrem, & filios, & cetera, hinc effectum, vt Patribus nostris in quodam monasterio contemptis seculi vanitatibus, & paupertate spiritus Deo famulantibus, monasterium a multis viris deuotis, & pijs, & in primis a Romanis Praetibus attributione multiplici occuparetur. Nam Eugenius IV. anno 1442. Alex. Quintus canonicorum regulatium suburbanae, S. Mariae Vallis Viridis nuncupatum dicto monasterio cum omnibus illius bonis, & iuribus assignauit. Anno vero 1547. Paulus III. eidem mo-

meliorata, vt pro tredecim ducatis trecentos in singulos annos caperent. hic namque fidelis seruus, & prudens ad loci regimen designatus, nemora excidit, agros ad culturam redegit, domos extruxit, colonos conduxit, quem alij postea unitatis locum aouerunt adeo, vt nunc pro tredecim ducatis quatuor millia ex illius redditibus annuatim capiamus, additis pulchris domibus in formam monasterij redactis, & propter frequentes armatorum, & praedonum excursions, mœnibus fossis, & Eurippis munitis.

Monasterium quoque vetustum dirutum, & rozorum quod nunc extat, à nostris totum extructum, & conueniens canonicorum numerus in eo constitutus, qui die, nocteque diuinis laudibus insistentes, & optime conuersationis odorem effundentes, ciuium oculos, & animos in se conuerterunt: vnde plures primæ nobilitatis adolentes in eo canonicorum nostræ congregationis habitum sumere voluerunt, qui sanctitate, & eruditione congregationem nostram plurimum decorauerunt. sed & prior Ecclesia diruta, novam miræ pulchritudinis auro, & picturis exquisitissimis ornata exeret, qua terræ motu dilapsa, quæ nunc cernitur, longe pulchriorem, & augustiorem restituerunt, in qua nihil non auro, & selectis Sanctorum imaginibus tectum, & ornatum inuenitur: vt inter primas illius Prouinciæ sacras ades merito ab omnibus habeatur. In qua sequentes Sanctorum Reliquiæ cum summa veneratione seruantur, videlicet corpus B. Mariz Ægyptiacæ, cum capite B. Zofimi Abbatis, qui sacratissimo Dominici corporis Viatico illum monuit, priusquam de corporis ergastulo commigraret. Capita S. Felicitatis martyris, & septem Iulij filiorum, & martyrum, quorum die 10. Iulij festum agitur, cum alijs multis in Sacello D. Mariz Ægyptiacæ nuncupato repositæ.

ET quia mundi Saluator apud Marcum 10. dicitur: *Neuo est, qui reliquerit domum, aut fratrem, aut sororem, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut egri propter me, & propter Euangelium, qui non accipet centes et autum nunc in tempore hoc domos, & fratres, & sorores, aut patrem, aut matrem, & filios, & egri, & hinc effectum, vt Patribus nostris in eodem monasterio contemptis seculi vanitatibus, voluptatibus, & diuitijs, in sancta simplicitate, & paupertate spiritus Deo famulantibus, monasterium à multis viris deuotis, & pijs, & in primis à Romanis Pontificibus attributione multorum bonorum temporalium non parum fuerit locupletatum. Nam Eugenius IV. anno 1442. calend. Augusti Præposituram olim conuentualem Ordinis canonicorum regulatium suburbanam, S. Mariz Vallis Viridis nuncupatam dicto monasterio cum omnibus illius bonis, & iuribus vnauit. Anno verò 1547. Paulus III. eidem mo-*

nafterio incorporauit Ecclesiam Parochialem, & Archipresbyteralem S. Iacobi Diocesis Cremonensis, in qua sunt quatuor canonicatus, cum omnibus illius bonis, & iuribus, & in specie cum facultate Abbati S. Petri concessa conferendi omnes, & singulos canonicatus prædictos, cum onere soluendi monasterio Romano S. Mariz Pacis ducatos centum quinquaginta auri de Camera per singulos annos in perpetuum, prout constat literis Apostolicis apud S. Petrum eodem anno 4. nonas Iulij confectis. Rursus anno 1562. Pius IV. Ecclesiam Parochialem Causerij Diocesis Cremonensis, cum omnibus, & singulis eius bonis, & iuribus applicauit. Editæ sunt literæ Apostolicæ apud S. Petrum 4. Calend. Februarij. Item aliam Ecclesiam Parochialem S. Iohannis Baptistæ loci Vichizoli dictæ Diocesis perpetuo tradidit, & vnauit anno 1566. die 27. Iulij. Quapropter monasterium S. Petri sex Ecclesias Parochiales habet sibi vnitas, quæ per canonicos nostræ congregationis reguntur, vel per clericos seculares ad nutum Abbatis amouibiles. Prima est ipsa Ecclesia S. Petri, quæ est etiam Parochialis, & habet annexam Ecclesiam suburbanam S. Agnetis, in qua cogente necessitate personis, quæ sunt de Parochia S. Petri extra ciuitatem constitutis Sacramenta ministrari solent. Secunda est Ecclesia S. Pauli intra ciuitatem, quæ est antiquus dicti monasterij Prioratus, manet in ea Prior cum canonico, qui curam animarum exercet, cum altero socio. Tertia S. Mariz Nouæ alias S. Martini loci Aquelongæ in Episcopatu Bergomensis, in qua similiter degit Vicarius cum Canonico curam animarum exercente, cum altero socio. Quarta S. Iohannis Baptistæ loci Vichizoli, vbi manet Vicarius cum altero canonico exercente curam animarum, & altero socio. Quinta S. Iacobi de Plebe, vbi manet Archipresbyter ex nostris canonicis, & socius eiusdem Ordinis. Sexta S. Michaelis loci Causerij, vbi manet vnus canonicus.

Vic monasterio multa priuilegia fuerunt indulta per Romanos Pontifices. Primum est Alexan. tri II. datum anno 10. sui Pontificatus incipit: *Quoniam ex consideratione*. meminit fundationis, & fundatorum dicti monasterij, quos dicit, monasterium cum omnibus illius bonis B. Petro, & Romanæ Ecclesiæ sub annuo canone duodecim denariorum Mediolanensium obtulisse, quod propterea sub immediata sedis Apostolicæ protectione recipit, & ab omni iure Episcopali, & aliorum quorum unque liberat. prohibens quibus unque monasterium, & illius personas, & bona inuadere, aut alio quouis modo perturbare, ac molestare.

Secundum Gregorij VII. cuius fit mentio in priuilegijs aliorum Pontificum: sed illius authenticum desideratur.

Tertium Paschalis II. datum anno 3. sui Pontificatus incipit: Apostolica Sede concordat cum privilegio Celestini II. infra adducendo.

Quartum Calisti II. datum ann. 5. sui Pontificatus incipit: Sicut in ista possessione nullus est &c. concordat cum privilegio Celestini II.

Quintum Innocentij II. datum anno 1139. incipit: Suscepti regimini. concordat cum eodem privilegio Celestini II.

Sextum Celestini II. quod hic sequitur videlicet:

Celestinus Episcopus servus servorum Dei, dilecti filij Alberto Abbati monasterij S. Petri apud Cremonam, eiusque fratribus tam presentibus, quam futuris regulariter sublituendum in perpetuum. Suscepti regimini cura nos adiuvenet pro Ecclesiarum statu paterna sollicitudine cogitare, & nos contra pravorum hominum nequitias operata defensionis suffragio conseruare, ut quem admodum Patres in Dei populo dicuntur, ita per Dei gratiam rerum effectibus comprobemur. Quocirca dilecti filij Domini filij vestri iustis postulationibus Apostolica benignitate accommodatum assensum, & B. Petri monasterium in quo diuina manserunt: esse obsequio, cum omnibus ad ipsum pertinentibus, ad exemplar predecessorum nostrorum sanctorum record. Gregorij VII. Paschalis, Calixti, & Innocentij Romanorum Pontificum Apostolica sedis privilegio communitus. stantentes, ut quasunque possessiones, quasunque bona eadem Ecclesia in presentiarum iure, & canonice possidet, aut ei legitime fidelium donationibus pertinet, quacunque, etiam in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu alijs iustis modis poterit adipisci, firma vobis, vestris, successoribus, & illibata permaneat. In quibus hec proprijs duximus vocabulis annotanda. Cellam videlicet S. Pauli, capellam S. Mariae, S. Michaelis, & S. Basilij, decimas de Aqualonga, & de Castro veteri. Obvenit vero tunc eiusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullum ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia proponatur, nisi quem fratres communi consensu, aut fratrum pars consilij saniorum secundum Dei timorem, & B. Benedicti regulam elegerint, electus autem tantum a Romano Pontifice consecratus. Christina vero oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes monachorum, vel clericorum eidem monasterio pertinentium a Diocesano accipietur Episcopo, si quidem gratiam, atque communionem Apostolica sedis habuerit, eaque gratia, & sine prauitate vobis voluerit exhibere. Alioquin catholicam, quem maluerit, liceat vobis adire Antistitem, & ab eo consecrationem sacram suscipere. De cetero nullus amplius Episcopus in eodem monasterio habeat potestatem nec excommunicandi, & interdicendi, aut Synodum vocandi, sicut a praefatis predecessoribus nostris noscitur institutum. Sepulchram sane eiusdem loci liberam omnino esse decernimus, ut eorum deuotioni, & extremae voluntati qui quicunque se illic sepeliri desiderauerint, nisi forte excommunicati sint, nullus obstat. salua tamen iustitia matricis Ecclesiae. Ad iudicium autem licite a

se sede apostolica percepta libertate, duodecim denariis Mediolanensis monetae nobis, nostrisque successoribus annuatim singulis perfoluerit, Decernimus ergo, ut nulli hominum liceat iam dictum monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel ablatas retinere, minere, seu quibuslibet molestijs fatigare: sed omnia integra conseruentur eorum, pro quantum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, vsuque gubernata praesentia salua in omnibus sancta Romana Ecclesia auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularisue personae hanc nostrae Constitutionis paginam fecerit, contra eam temere venire tentauerit, sequens incursat communione, si non satisfacta congrua emendauerit, potestatis, honoris, sui dignitate careat, reuocatusque in ultimo iudicio de perpetrata iniquitate cogatur, & a sacrosancto corpore, & sanguine Dei, & Domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat: atque in extremum examine districtae ultionis subiacet. Caeterum eadem loco sua iura seruantes sit pax Domini nostri Iesu Christi: quatenus & his fructum bona illius percipiant, & apud districtum iudicium praemia aeternae inueniant. Anno Domini ab incarnatione 1137. Celestini Papa II. anno 1.

Septimum Alexandri III. datum Praesentis, calend. Augusti. deest annus, incipit: Si quis in eo confirmat praecedentia. Statuit, nullum locorum monasterij Abbati debitam obedientiam prestare, & subiectos esse oportere.

Octauum Lucij III. datum anno 4. sui Pontificatus, per quod inherens relligij Adiani IV. & Celestini II. suorum predecessorum, declarat capellam sancti Pauli in proprio solo monasterij esse fundatam, cum cimiterio, platea, domibus, & omnibus officinis, & circumstantijs. Propterea decreuit, Abbates in dicta capella libere liberam institutionem, & destinationem, in monachis presbyteris, & clericis & conuersis, & personis alijs quibuscunque absque viciorum, vel aliorum impedimento, seu contradictione, & iocque sub poena excommunicationis praestare formam monachos in dicta Ecclesia instituenti subeire Episcopus officio suo cogat Parochianos, ne monachis per Abbatem sic institutum aliquem inferant iniuriam, siue violentiam, prohibet ne de cetero Episcopus, & illius successores audeant impedire Abbatem, ne dictam Ecclesiam S. Pauli per suos clericos, vel monachos regat, sicut, ut in Parochia S. Pauli nullus Ecclesiam colligere possit, sine licentia Abbatis. salua iure Romanae Ecclesiae.

Alia multa privilegia dicto monasterio fecerunt Ludouicus Rex Francorum XI. & Dux Mediolani, quae praetermittuntur, ne librum nimis oneremus.

Abuit autem praedictum monasterium post reformationem per noscos Frigidianos factam viros aliquot sanctitate, dignitate, ac eruditione conspicuos, inter quos fuerunt Fulgentius, quem Catalogus Episcoporum

Cremon.

Cremonensium inter Beatos sic refert: Beatus Fulgentius Cremonensis Ordinis canonicorum regularem vitam habuit. Obijt circa annum 1470. Iohannes Jacobus Cremonensis, quem Ioannes Philippus nosster in Chronica li. 6. c. 33. virum moribus, ingenio sublimi, ac propemodum insuperabilem, ingenio sublimi, ac sapientiam plenam admodum praeditum, & sapientiam plenam admodum praeditum, cui cum omnibus muneribus in nostra congregatione non semel sanctus esset, Deus in misericordia adesse, & benedicere visus est. Obijt anno 1514. quo tempore supremam praesidium congressionis gerebat. D. Sixtus de Rheni Cremonensis, S. Concilij Tridentini Praedicator & Theologus, diuinarum Scripturarum eruditissimus, postea Episcopus Carinulae, qui cum gregem sibi commissum aliquot annis optime regerit, non sine magna sanctitatis fama e hoc saeculo ergastulo ad caelestem patriam commigravit. Item D. Mathaeus Brumanus ferens in Dacia Mantuani apud Sedem Apostolicam Decem, primum Nicomedensis, deinde Melitenensis Episcopus. Obijt anno 1596. Item D. Innocentius Archangelus de Rubis Theologus eruditissimus, prout illius Commentaria in quatuor libros Sententiarum nuper edita testantur, & Paulus V. Episcopus Carinulae designatus. Obijt anno 1618.

CAPVT VIGESIMVM.

De alijs quatuor Monasterijs S. Bartholomaei prope Vicentiã, Bartholomaei Pistorij, S. Laurentij in Casarea prope Rauennam, & S. Mariae de Calenar pro eisdem Canonicos Frigidianos reformatis.

Anno 1440. Generale Capitulum Ferrariae. Rector Generalis R. P. D. Nicolaus Bononiensis, Visitatores D. Clemes Papiensis, D. Dominicus Florentinus, & D. Martinus Bergomensis, hic apud Praesentis pro Beato colitur. Anno 1441. Generale Capitulum ibidem. Rector Generalis ibidem D. Nicolaus. Visitatores D. Dominicus Florentinus, & D. Martinus Bergomensis, & D. Sanctus Bononiensis. Anno 1442. Generale Capitulum ibidem. Rector Generalis R. P. D. Aurelius Placentin. Visitatores ibidem, excepto primo, pro quo suff-